Raffinaderijbedrijf (RDA) een groot mysterie... *Opnieuw of nog steeds...?*

We hebben afgelopen december verkiezingen gehad en inmiddels is er een nieuwe regering, die nog incompleet is, maar die functioneert en geacht wordt voor alles verantwoordelijkheid te dragen. We gaan hier niet deze regering evalueren voor wat betreft de beloften die men gedaan heeft; dat komt nog wel een keer. Maar we zijn blijven zitten met een belangrijke vraag: laat dit kabinet nu zien dat men zaken anders wil gaan aanpakken? We weten allemaal dat ze gedurende de zeven jaar dat de politieke tegenstander de scepter zwaaide, nogal wat kritiek hadden op dat beleid, soms terecht en soms ook niet, maar dat is hier niet aan de orde. We zouden de veranderingen die we willen zien illustreren aan de hand van een voorbeeld.

In 2021 was nogal wat tumult ontstaan in de lokale pers, nadat het toenmalige kabinet meende te ontdekken dat er nogal wat zaken verkeerd liepen binnen de staatsonderneming die eigenaar is van het raffinaderijterrein en verantwoordelijk is voor alle activiteiten die daar plaatsvinden. Een onderzoekscommissie bestaande uit financiële experts maakte een analyse van de situatie en gedurende hun onderzoek vonden de algemene en de financiële directeur al dat het tijd was om op te stappen. Het onderzoek leidde zelfs tot aangifte bij het Openbaar Ministerie, maar waar uiteindelijk niets substantieels uit voortkwam. We geven geen opinie of er al dan niet iets had moeten gebeuren; het is altijd moeilijk te beoordelen wanneer een dergelijke entiteit besluit dat er geen aanleiding bestaat voor gerechtelijk optreden.

Maar, is daarmee de kous af? Voor degenen die toentertijd opkwamen voor genoemd duo zal dat zeker zo zijn; die zijn blij dat de poging van de politieke tegenstander om 'hun mensen' aan te pakken voor ondeugdelijk bestuur of zelfs corruptie, op niets uitgelopen was. Daarna ging het toenmalige kabinet over tot het benoemen van 'hun vertrouwenspersonen' in het bestuur van de vennootschap en daarna..., werd het stil. Moeten we nu hier genoegen mee nemen? Volgens ons zijn er nogal wat vragen die antwoord behoeven. Ook al omdat de kabinetten die tussen 2017 en 2024 regeerden, zeer duidelijk 'deugdelijk bestuur' en 'transparantie' vooropstelden in hun beleid. Deze termen zijn voor veel serieuze burgers geen goedkope leuzen die men uiteindelijk niet hoeft waar te maken, omdat men toch niet zoveel kritiek verwacht, maar die juist belangrijke richtlijnen zijn om voorspoed en vooruitgang te kunnen garanderen. Dat wil dus zeggen dat elke politicus die deze leuzen gebruikt een morele verplichting heeft jegens de bevolking. En waarom zien we dan niets dat ons tevreden zou kunnen stellen? Omdat in dit specifieke geval, maar er zijn meerdere, die genoemde kabinetten tot 2024 ons niet hebben laten zien wat dan de zaken zijn die men verbeterd zou hebben in beleid en bestuur van de onderneming en de andere daaraan verbonden bedrijven. En waarom is dat belangrijk? Omdat het in de eerste plaats een principekwestie is en omdat we het hier hebben over het beheer van honderden miljoenen die het land toebehoren. Om hiervan een indruk te geven, enkele cijfers. In 2023 heeft Aruba voor Afl. 228 miljoen aan chemische producten geïmporteerd, voor een groot deel betreft dat brandstof. Om nog meer details te geven, in 2023 heeft WEB Aruba NV Afl. 167 miljoen aan brandstof uitgegeven bij de productie van water en energie.

Tel daarbij nog op wat de luchthaven omzet aan brandstof voor vliegtuigen en wat de bevolking gebruikt aan diesel en benzine. Dan zien we waarom het van belang is om te weten hoe de verantwoordelijk geachte onderneming deze taak uitvoert. Maar, zoals in de meeste gevallen, kunnen we nergens gegevens vinden van de maatschappijen, RDA en FMSA. En waarom niet? Omdat deze deel uitmaken van de ogenschijnlijke samenzwering van diverse regeringen van verschillende politieke kleur, die kennelijk vinden dat wij, de burgers, niets van doen hebben met de jaarcijfers van deze staatsondernemingen. Zodoende blijft het financiële en bedrijfsmatige opereren van deze bedrijven een groot geheim. Vandaar dat we dus niets weten van wat daar gebeurt, ook niets trouwens van de andere activiteiten die daar plaatsvinden. Bijvoorbeeld, een zonne-energiepark van 4 – 5 MW geïnstalleerde capaciteit, die niets of bijna niets produceert. Wat is daar aan de hand? Met de kandidaat-minister van o.a. energiezaken in het parlement, is het niet bekend in welke richting de plannen voor dat industriële complex gaan. Dat zal ook wel geruime tijd zo blijven, vermoeden wij. Niet alleen omdat we daar geen beweging zien, maar ook en vooral omdat het moeilijk voor te stellen is welke activiteit nu echt een verschil zou kunnen maken.

De volgende vraag is dan: waar staan we nu eigenlijk? We kunnen vermoeden dat na de ophef bij WEB NV en Utilities NV over de overdracht van het bestuur, bij de meeste overheids- en semi-overheidsentiteiten het huidige kabinet inmiddels de besturen heeft overgenomen en mettertijd zullen we wel horen of ze op hun beurt ergens onregelmatigheden hebben ontdekt.

Maar, wat men niet doet: de noodzakelijke transparantie invoeren en alle publieke entiteiten verplichten hun jaarrekening – op tijd - te publiceren, zodat we niet hoeven af te gaan op het woord van enig politicus, van regeringszijde of juist van de tegenstander. Waarom bekritiseren de opeenvolgende regeringen elkaar, maar zijn ze het kennelijk erover eens dat de burger niets van doen heeft met hoe zij de staatsbedrijven runnen? Waarom komen instellingen zoals AZV, SVB, KvK, de Centrale Bank en andere, wel hun verplichtingen jegens de gemeenschap na, maar de ondernemingen, met uitzondering van WEB Aruba NV, die vanwege een extern contract verplicht is om hun jaarcijfers te publiceren, hoeven dat niet te doen? Begrijpen onze politici deze materie niet? Onze indruk is dat zij juist heel goed begrijpen wat voor belangen hier spelen. Maar, als ze dan zo willen regeren, bevrijd ons in ieder geval van die zinloze, goedkope leuzen die men geregeld moet aanhoren...

Tweede Kamer heropent debat: voorstel voor meervoudige nationaliteit binnen het Koninkrijk

De discussie over het moderniseren van de Rijkswet op het Nederlanderschap is opnieuw opgelaaid in de Tweede Kamer. Aanleiding is een initiatiefnota van de Kamerleden Jan Paternotte (D66) en Songül Mutluer (PvdA), die pleiten voor een fundamentele hervorming van de nationaliteitswetgeving. Hun voorstel, gepubliceerd op 22 augustus 2025, richt zich met name op de afschaffing van de verplichting om afstand te doen van de oorspronkelijke nationaliteit bij het verkrijgen van de Nederlandse, en het voorkomen van onbedoeld verlies van het Nederlanderschap.

Afschaffing van de afstandsplicht

Een van de kernpunten van het voorstel is het schrappen van de zogenaamde *afstandsplicht*. Volgens de huidige wetgeving moeten vreemdelingen die Nederlander willen worden hun oorspronkelijke nationaliteit opgeven. Ook verliezen Nederlanders die vrijwillig een andere nationaliteit aannemen vaak automatisch hun Nederlandse paspoort. Dit leidt in de praktijk tot pijnlijke situaties waarin burgers hun nationaliteit verliezen zonder dat dit hun intentie was. Paternotte en Mutluer stellen dat dit niet meer past in een geglobaliseerde samenleving.

Tegenstanders, zoals de BoerBurgerBeweging (BBB), uiten zorgen dat een onbeperkte mogelijkheid tot dubbele of meervoudige nationaliteit de waarde en loyaliteit aan Nederland zou kunnen ondermijnen. Zij opperden een compromis waarbij de Nederlandse nationaliteit na een vastgesteld aantal jaren zou vervallen als iemand een andere nationaliteit aanneemt. De initiatiefnemers wezen dat af, onder verwijzing naar eerdere rapporten van de Ombudsman waaruit bleek dat burgers in het buitenland door gebrekkige communicatie hun Nederlanderschap kwijt waren geraakt zonder het te beseffen.

Loyaliteit en integratie

De vraag of meervoudige nationaliteit de loyaliteit aan Nederland aantast, staat centraal in het politieke debat. VVD en BBB vrezen dat dubbele nationaliteit kan leiden tot verwatering van binding met het land, en dat migranten minder geneigd zijn tot volledige integratie. Ook wijzen zij op mogelijke dubbele stemrechten in verschillende landen. De initiatiefnemers verwijzen echter naar onderzoeken van onder meer de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR), die laten zien dat meervoudige nationaliteit integratie juist kan versterken. Mensen zouden zich eerder thuis voelen, sneller de taal leren en actiever deelnemen aan de samenleving wanneer zij hun oorspronkelijke nationaliteit niet hoeven op te geven. ChristenUnie bekijkt de kwestie vanuit een andere invalshoek en benadrukt dat het Nederlanderschap niet alleen rechten, maar ook plichten en gedeelde waarden omvat.

Internationale verdragen

Een ander belangrijk onderdeel van het voorstel is het uittreden uit hoofdstuk I van het Straatsburgse Verdrag van 1963 en het bijbehorende Tweede Protocol, die dubbele nationaliteit beperken. Nederland is momenteel, samen met Oostenrijk en Italië, nog gebonden aan deze verdragsbepalingen. Door deze beperkingen los te laten, zou Nederland in lijn komen met de meerderheid van Europese landen die al toestaan dat burgers meerdere nationaliteiten bezitten. Duitsland paste zijn wetgeving onlangs eveneens aan in deze richting.

Kosten en praktische gevolgen

Naast principiële argumenten zijn er ook praktische overwegingen. Het schrappen van de afstandsplicht zou de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) administratief ontlasten, wat jaarlijks bijna een miljoen euro kan besparen, goed voor twaalf voltijdposities. Wel wordt rekening gehouden met een lichte stijging van het aantal naturalisatieaanvragen, maar de extra kosten daarvan zouden volgens de initiatiefnemers ruimschoots worden gecompenseerd.

Ook wijst de nota op de menselijk kant: Nederlanders die hun paspoort onbedoeld verliezen, verkeren vaak in uitzichtloze situaties. Het beruchte *Tjebbes-arrest* van het Europees Hof van Justitie uit 2019 verplichtte tot een proportionaliteitstoets bij verlies van EU-nationaliteit, maar in de praktijk lukt het ex-Nederlanders nauwelijks hun nationaliteit terug te krijgen. In 2022 werd slechts 4 procent van de aanvragen voor herstel van het Nederlanderschap gehonoreerd.

De nieuwe regeling zou ex-Nederlanders in staat stellen hun nationaliteit eenvoudiger te herwinnen via gemeenten of diplomatieke posten, ongeacht hun woonplaats.

Breder belang

De initiatiefnemers benadrukken dat het hervormen van de nationaliteitswetgeving niet alleen een individueel recht betreft, maar ook een collectief belang. Het automatisch verliezen van het Nederlanderschap zou waardevolle banden met burgers in het buitenland doorsnijden, en Nederland internationale expertise en netwerken onthouden.

Door meervoudige nationaliteit mogelijk te maken, willen Paternotte en Mutluer niet alleen het systeem vereenvoudigen, maar ook de banden met Nederlanders wereldwijd versterken. Daarmee zou het Nederlanderschap, in hun ogen, beter aansluiten bij de realiteit van een moderne, globaliserende samenleving.